

Stöde musikvecka

Sträckkvartetten bestående av Jevgenij Zjuk och Evgeny Popov, violin, Madeleine Przybyl, viola och Vache Bagratuni, cello spelade respektfullt, uttrycksfullt och mycket lyhört. FOTO: STEFAN GROTH

En hyllning till konstnärer

RECENSION

Stöde kyrka
Vårt liv har blivit gladare,
vårt liv har blivit bättre
Margareta Hallin, diktläsning
Jevgenij Zjuk och Evgeny
Popov, violin, Madeleine
Przybyl, viola och Vache
Bagratuni, cello
Dikter av Anna Achmatova
Musik av Dmitri Sjostakovitj

Ordet och tonen har makt över människors själar. Därför är konsten ett hot mot suspekta politiska system och paranoidea diktatorer. Att konstnärer förbjuds, motarbetas och tystas i totalitära stater säger allt om konstens sprängkraft.

Fredagskvällens konsert var Stöde musikveckas allvarligaste, med verk av två

konstnärer som led under Stalinterrorn. Allvar är inte publikfriande, men de som ändå kommit gick därifrån berörda, tagna, renade.

Både poeten Anna Achmatova och tonsättaren Dmitri Sjostakovitj har skrivit requiem, dödsmissor. Sjostakovitj gjorde det över sig själv i sin åttonde sträckkvartett, eftersom han trodde att ingen annan skulle finna honom värd att minnas när han fylld av skam tvingades gå med i kommunistpartiet. Achmatova gjorde det kanske dels över sig själv, dels över sonen som dödsdömd fördes till Sibirien, medan hon själv i sju år inte visste om han levde eller var död.

I korta ordalag, ögon-

Margareta Hallin gjorde Anna Achmatovas dikter till en upplevelse.

blicksbilder mer än symbolik, beskriver dikterna skrällen, dödsdomarna, fångelserna; de blodiga stövlarna, avskedets korta sång och försöken att döda minnena.

När hovsångerskan Margareta Hallin läser om hur sonen hämtas av polisen: Dina läppar bar dödens kyla, kallsvett i pannan,

kommer man så nära att man själv kallsvettas, och det knyter sig i magen.

Hon läser lugnt, tydligt, utan att spela över och med djupt allvar. Det är oerhört starkt och ges än mer fäste när Lars Jönsson, musikveckans konstnärlige ledare, sekunderar med berättelser om konstnärernas liv.

Sträckkvartetten spelades under samma solemna stämning. Här finner vi inte den ofta så skämtsamme Sjostakovitj, men inte heller en bitter och resignerad: mycket skönhet rymms också i allvaret. Stycket bygger på hans initialer D, S (Ess), C och H och i lugna partier ger de ofta upphov till koralliknande, sökande, vemodiga

slingor; i snabba partier till rytmiska danser eller rysk folkton. Och då och då huggs det ljusa av av en hotfull tretsörrelse, en tonernas pistolsalva.

Förstaviolinerna tycks ibland representera en högre makt som glimtar fram; ibland själva saktmodet eller envisheten med långa strofer som framhärdar mot de andra. Kvartetten gestaltar det lågmälda och dämpade lika bra som det utlevelsefulla, frenetiska; det blir så när man är så säker, så djupt lyhörd, intonerar så perfekt och går in och ut med så silkesmjuka ansatser och avfraseringar.

Att höra kraften i altfiol och cello var en glädje, och allt spelades med andakt

och respekt, med – i bildlig mening – böjda huvuden

När Lars Jönsson studerade i Ryssland under Sovjets sista år sade honom en vän: "I detta samhälle är allt lögn. Men när vi tar del av konstnärernas verk, då vet vi att åtminstone de är sanning".

Vi som hörde denna konsert förstår lite av vad han menade. Vi förstår också lite bättre varför yttrandefrihet är en grundpelare i varje demokrati. Kanske förstår vi att uppskatta det vi själva har.

Reporter
Susanne
Holmlund
susanne.holmlund@st.nu
060-197278